

1 รายงานการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อผลการศึกษา
2 โครงการพัฒนามาตรฐานคุณภาพสำหรับบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ระยะที่ ๒
3 วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.
4 ณ ห้องประชุมโทปาส ๒ โรงแรมริชมอนด์ อ.เมือง จ.นนทบุรี

5 รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ศ.นพ.ภิเศก ลุมพิกานนท์	ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย
๒. นพ.จักรกริช ใจศิริ	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๓. นางปิยนุช โปรงฟ้า	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๔. นางสาวพรพจนาง ขะชาตย์	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๕. ดร.สิรินาฏ นิภาพร	สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
๖. รศ.นพ.ปัญญา พันธุ์บุรณะ	ราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย
๗. รศ.พญ.สุพัชรา ศิริโชติยะกุล	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๘. พญ. อัมพร เบญจพลพิทักษ์	กรมอนามัย
๙. นพ.บุญฤทธิ์ สุขรัตน์	สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย
๑๐. พญ.พิมลพรรณ ต่างวิวัฒน์	สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
๑๑. นางสาวฉวีวรรณ ต้นพุดชา	สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
๑๒. นพ.ชนะรัตน์ อิมสุวรรณศรี	สถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์ กรมการแพทย์
๑๓. นางโสพรรณ เรืองเจริญ	โรงพยาบาลหนองหาน จังหวัดอุดรธานี
๑๔. พญ.ลาวัลย์ ปัจจักขภัติ	โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๕. พญ.วรลักษณ์ ศิรินทร์นนท์	ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช
๑๖. นางหัตถาภรณ์ คำนามะ	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาลชุม
๑๗. นางรัชนีเพ็ญ ชันฉวีจิตร	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกระบี่
๑๘. นางเฉลิมลักษณ์ วิจิตรานนท์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรปราการ
๑๙. ดร.ภญ.ศรีเพ็ญ ตันติเวสส	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๐. ดร.รุ่งนภา คำผาง	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๑. ภญ. สุชาสินี คำหลวง	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๒. ผศ.ดร.พญ. ธัญญรัตน์ อโนทัยสินทวี	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ
๒๓. นางสาวศรวณีย์ ทนุชิต	โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

6 **เริ่มประชุม เวลา ๑๓.๐๐ น.**

7 ดร.รุ่งนภา คำผาง หัวหน้าคณะผู้ดำเนินโครงการพัฒนามาตรฐานคุณภาพสำหรับบริการสร้างเสริม
8 สุขภาพและป้องกันโรคระยะที่ ๒ กล่าวเปิดประชุมและกล่าวชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมในครั้งนี้เพื่อ
9 นำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพสำหรับบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค
10 ลำดับถัดมา ศ.นพ.ภิเศก ลุมพิกานนท์ ประธานการประชุม กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมประชุมและอธิบายที่มาของ
11 มาตรฐานคุณภาพ จากนั้น ดร.รุ่งนภา คำผาง นำเสนอที่มาและความสำคัญของมาตรฐานคุณภาพ
12 กระบวนการพัฒนามาตรฐานคุณภาพและมาตรฐานคุณภาพที่พัฒนาภายใต้โครงการฯ และระเบียบวิธีการศึกษา

13 ลำดับถัดมา ผศ.ดร.พญ. ธัญญรัตน์ โอนทัยสินทวี นำเสนอผลการศึกษาความเป็นไปได้ของการนำ
14 มาตรฐานคุณภาพมาใช้ในระบบสุขภาพของไทย (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑) ซึ่งที่ประชุมมีข้อเสนอแนะ
15 และประเด็นสอบถาม ดังนี้

16 **๑. ประโยชน์ของมาตรฐานคุณภาพ**

17 ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะว่า มาตรฐานคุณภาพทั้ง ๓ บริการ ที่คณะผู้ดำเนินโครงการฯ พัฒนาขึ้นมี
18 ประโยชน์สามารถลดภาวะโรคได้ แต่ทั้ง ๓ บริการ ไม่ได้บรรจุในประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพ
19 แห่งชาติ เรื่อง “ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๕๙” ของสำนักงานหลักประกัน
20 สุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งประกอบด้วย ๘๓ บริการ หากสถานพยาบาลนำไปใช้ในการให้บริการอาจไม่ได้รับ
21 งบประมาณการจ่ายชดเชยเพิ่มเติมตามบริการจากกองทุนย่อย (Central Reimbursement) จาก สปสช.
22 ยกเว้นบางสถานพยาบาลที่สามารถจัดสรรงบประมาณสำหรับให้บริการหญิงตั้งครรภ์อาจนำไปใช้ได้ ผู้เข้าร่วม
23 ประชุมจึงเสนอให้ สปสช. ทำการทบทวนหรือประกาศดังกล่าวเพิ่มเติมเพื่อให้หน่วยบริการที่ต้องการนำไปใช้
24 สามารถรับสนับสนุนงบประมาณการจ่ายชดเชยเพิ่มเติมตามบริการจากกองทุนย่อยจาก สปสช. ได้

25 คณะผู้ดำเนินโครงการฯ ชี้แจงเพิ่มเติมถึงที่มาของมาตรฐานคุณภาพทั้ง ๓ บริการว่าได้มาจากการจัด
26 ประชุมจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือกประเด็นปัญหาสุขภาพของบริการสร้าง
27 เสริมสุขภาพและป้องกันโรค เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา โดยผู้เข้าร่วมประชุมคัดเลือก
28 บริการสุขภาพที่สามารถประเมินผลลัพธ์ทางสุขภาพได้ชัดเจนในเวลาไม่นานเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับขยายการ
29 พัฒนามาตรฐานคุณภาพไปยังบริการอื่น ๆ จึงเสนอให้พิจารณาทั้งกลุ่มบริการ เช่น บริการฝากครรภ์คุณภาพ
30 ที่ประชุมจึงมีมติเลือกบริการฝากครรภ์คุณภาพ (antenatal care: ANC) จากนั้นมีการจัดประชุมคณะทำงาน
31 โครงการพัฒนามาตรฐานคุณภาพ โดยผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นว่า บริการฝากครรภ์คุณภาพนั้นมี
32 มาตรฐานการดำเนินงานของกรมอนามัยอยู่แล้ว และควรพัฒนามาตรฐานคุณภาพที่เป็นปัญหาสำคัญของการ
33 ให้บริการฝากครรภ์ในปัจจุบันและครอบคลุมปัญหาของทั้งมารดาและทารก มติที่ประชุมจึงเสนอให้คณะผู้
34 ดำเนินโครงการฯ พัฒนามาตรฐานคุณภาพ ๓ บริการ คือ ๑) บริการเพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนด
35 (preterm labor) ๒) บริการเพื่อป้องกันการเกิดภาวะครรภ์เป็นพิษ (preeclampsia) และ ๓) บริการเพื่อ
36 ป้องกันการเกิดภาวะตกเลือดหลังคลอด (postpartum hemorrhage)

37 **๒. ผลเสียของมาตรฐานคุณภาพ**

38 ที่ประชุมเสนอว่าเปลี่ยนหัวข้อ จาก “มาตรฐานคุณภาพ” เป็น “ข้อความคุณภาพ” เนื่องจากหากใช้คำว่า
39 มาตรฐานคุณภาพอาจทำให้ผู้ให้บริการเข้าใจผิดหรือคลาดเคลื่อน และไม่มี การนำไปใช้ในหน่วยบริการ กล่าวคือ ผู้

40 ให้บริการอาจเข้าใจว่าถ้าไม่ทำตามมาตรฐานคุณภาพที่คณะผู้ดำเนินโครงการฯ ขึ้น จะทำให้การทำงานไม่มี
41 คุณภาพ แล้วอาจถูกฟ้องร้องจากผู้รับบริการได้

42 ๓. ความน่าเชื่อถือของมาตรฐานคุณภาพ

43 ที่ประชุมให้ความเห็นว่า กระบวนการพัฒนามาตรฐานคุณภาพของคณะผู้ดำเนินโครงการฯ มีความ
44 น่าเชื่อถือ เนื่องจากพัฒนาจากหลักฐานทางวิชาการที่น่าเชื่อถือมีคุณภาพ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาค
45 ส่วนที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีข้อกังวลเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพ เรื่อง การคลอดก่อนกำหนด เนื่องจาก
46 ยังไม่มีหลักฐานทางวิชาการที่ชัดเจน ไม่มีข้อมูลสนับสนุนที่แสดงให้เห็นประโยชน์จากการดำเนินการตามข้อความ
47 คุณภาพ และหากนำไปใช้อาจไม่ได้ความร่วมมือจากหน่วยบริการ จึงเสนอให้ตัดมาตรฐานคุณภาพการคลอดก่อน
48 กำหนด จาก ๕ ข้อความคุณภาพ เหลือเพียง ๑ ข้อความคุณภาพ คือ การประเมินและการจัดการความเสี่ยงต่อ
49 ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด และเพิ่มข้อความคุณภาพที่ ๒ คือ การตรวจวัดความยาวปากมดลูก (Cervical
50 Length) เนื่องจากทั้งสองข้อความคุณภาพเป็นวิธีการพยากรณ์การคลอดก่อนกำหนดที่มีหลักฐานทางวิชาการ
51 สนับสนุนประสิทธิภาพในการป้องกันภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด อย่างไรก็ตามที่ประชุมมีข้อกังวล
52 เกี่ยวกับการตรวจวัดความยาวปากมดลูกอาจจะไม่สามารถระบุเป็นส่วนหนึ่งในมาตรฐานคุณภาพได้ เนื่องจาก
53 ในทางปฏิบัติถือว่าเป็นวิธีที่ยาก ต้องใช้บุคลากรที่มีทักษะและการตรวจยังทำได้ไม่ถูกต้องในหลายพื้นที่

54 ๔. ความเป็นไปได้ในการใช้ประโยชน์จากมาตรฐานคุณภาพ

55 ที่ประชุมให้ข้อคิดเห็นว่า ข้อความคุณภาพบางบริการต้องใช้แพทย์เฉพาะทางหรือสูติแพทย์ในการ
56 ตรวจวินิจฉัยและพิจารณาให้ยาป้องกัน ซึ่งศักยภาพในการให้บริการฝากครรภ์ของแต่ละสถานพยาบาลไม่
57 เท่ากันอาจไม่สามารถให้บริการตามข้อความคุณภาพนั้นๆ ได้ เช่น การให้ยา progesterone แก่หญิงตั้งครรภ์ที่
58 มีภาวะเจ็บครรภ์คลอด ต้องได้รับการตรวจวินิจฉัยและพิจารณาให้ยาจากสูติแพทย์เท่านั้น แต่สถานพยาบาลบาง
59 แห่งไม่มีสูติแพทย์อาจทำให้หญิงตั้งครรภ์ที่มีภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดไม่ได้รับการให้ยาดังกล่าว

60 นอกจากนี้ที่ประชุมให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การนำยามาใช้ในการส่งเสริมและป้องกันโรคตามประกาศ
61 “ประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๐)” จะต้องถูกบรรจุในบัญชียาหลักแห่งชาติถึงจะสามารถ
62 เบิกงบประมาณการจ่ายชดเชยเพิ่มเติมตามบริการจากกองทุนย่อย (Central Reimbursement) จาก สปสช.
63 ได้ ทั้งนี้ ยาดังกล่าวอยู่ในระหว่างกระบวนการศึกษาประสิทธิภาพของยาในรูปแบบของimplementation
64 research เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการยื่นพิจารณาขออนุมัติเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ หากมีการนำยามาใช้ในการ
65 การให้บริการในขณะนี้อาจมีงบประมาณเพิ่มเติมจากการให้บริการเดิมได้

66 ที่ประชุมให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การถ่ายทอดนโยบายจากส่วนกลางถึงผู้ปฏิบัติงานจะผ่านกลไกการ
67 ขับเคลื่อนโดยคณะกรรมการอนามัยแม่และเด็กระดับจังหวัด (Maternal and Child Health board: MCH
68 board) หากมีการประกาศใช้มาตรฐานคุณภาพอาจมีการถ่ายทอดข้อมูลผ่านทาง MCH board เนื่องจาก ใน
69 ปัจจุบันผู้ปฏิบัติงานบางจังหวัดรับทราบนโยบายการป้องกันภาวะคลอดก่อนกำหนดจาก MCH board

70 **๕. ประเด็นเพิ่มเติมสำหรับพัฒนามาตรฐานคุณภาพในอนาคต**

71 ในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพในอนาคต อาจต้องพิจารณาระดับความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางวิชาการ
72 (levels of evidence) ด้วย เช่น ระดับความน่าเชื่อถือที่ยอมรับได้ รูปแบบของหลักฐานทางวิชาการที่ยอมรับ เป็น
73 ต้น จะเห็นได้จากมาตรการที่ได้ระบุในแนวเวชปฏิบัติ (Clinical Practice Guideline: CPG) ของราชวิทยาลัยได้
74 มีการแสดงข้อมูลการจัดระดับความเชื่อถือประกอบด้วย ดังนั้น มาตรฐานคุณภาพในอนาคตก็อาจมีระดับความ
75 น่าเชื่อถือของหลักฐานทางวิชาการแสดงไว้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก่ผู้ให้บริการในการพิจารณาเลือกใช้ให้
76 เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของตนเองต่อไป

77 **๖. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงรูปแบบของมาตรฐานคุณภาพ**

78 ที่ประชุมเสนอให้แยกรูปแบบการนำเสนอมาตรฐานคุณภาพ รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ตามระดับของ
79 สถานพยาบาลโดยต้องพิจารณาว่าบริบทที่เราต้องการสื่อเป็นอย่างไร ยกตัวอย่างเช่น แยกมาตรฐานคุณภาพเฉพาะ
80 เรื่องที่ไม่เกินขีดความสามารถของรพ.สต. เป็นต้น

81 **๗. ข้อเสนอแนะเพื่อกำกับติดตามการดำเนินงาน**

82 ที่ประชุมเสนอให้พิจารณาแผนการกำกับติดตามการดำเนินงานเพิ่มเติม หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
83 บริการฝากครรภ์ ๓ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข สปสช. และราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์แห่งประเทศไทย
84 ไทย ร่วมกันจัดทำ รับรองและประกาศใช้มาตรฐานคุณภาพทั้ง ๓ บริการ จะมีการกำกับติดตามการนำ
85 มาตรฐานคุณภาพไปใช้ในพื้นที่และพื้นที่นำร่องอย่างไรถึงเหมาะสม

86 **๘. ข้อเสนอแนะเพื่อประเมินผลมาตรฐานคุณภาพ**

87 -

88 **๙. ข้อเสนอแนะเพื่อสื่อสารมาตรฐานคุณภาพไปยังกลุ่มเป้าหมาย**

89 ที่ประชุมให้ความเห็นว่า การนำมาตรฐานคุณภาพไปใช้ในการให้บริการฝากครรภ์ควรมีการสื่อสารไป
90 ยังกลุ่มผู้ให้บริการ เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างของมาตรฐานคุณภาพกับ CPG ก่อนที่จะนำไปใช้จริง
91 และควรปรับปรุงสื่อมาตรฐานคุณภาพให้เหมาะสมกับผู้รับบริการและผู้ให้บริการในแต่ละระดับ

92 **๑๐. ข้อเสนอแนะเพื่อบูรณาการกับมาตรการอื่น ๆ**

93 ที่ประชุมให้ความเห็นว่า มาตรฐานคุณภาพทั้ง ๓ บริการ อาจนำไปเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม
94 คุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุขระดับเขต เพื่อพิจารณาเข้าสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน
95 หลักประกันสุขภาพในเขตพื้นที่ และบูรณาการเข้ากับระบบงบจ่ายตามเกณฑ์คุณภาพผลงานบริการ (Quality
96 and Outcome Framework: QOF) เนื่องจาก สปสช. มีแผนพัฒนาและทบทวนระบบดังกล่าวให้อยู่ใน
97 รูปแบบ การจ่ายเงินชดเชยแบบประเมินมูลค่าหรือการจ่ายตามผลลัพธ์ (Value-Based Payment) ต่อไป

98 **ปิดการประชุม เวลา ๑๖.๐๐ น.**

นางสาวศรณีย์ อวนศรี
ผู้สรุปการประชุม

ภญ.สุธาสินี คำหลวง
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

99